

Hagaskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Hagaskolan

läsår 2024/2025

- **Grundskola, anpassad grundskola årskurs 4-9**

Innehållsförteckning

Omfattning, utformning, ansvar, vision och delaktighet kring planen.....	2
Centrala begrepp.....	3
Underlag och kartläggningsmaterial inför 2024/2025:s valda fokusområden.....	6
Fokusområden 2024/2025.....	8
Aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier läsåret 2024/2025.....	11
<i>Bilaga 1</i>	
Vilka är diskrimineringsgrunderna?.....	12
<i>Bilaga 2</i>	
Vart går gränsen för en kränkning och vem bestämmer vart gränsen går?.....	13
Referenser och matnyttiga länkar.....	14

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling läsåret 2024/2025.

Omfattning, utformning, ansvar, vision och delaktighet kring planen

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola årskurs 4-9

Anpassad grundskola (AGRU)

Utformning och tillgänglighet

Utformningen av Hagaskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling bygger på det dagliga arbetet i verksamheterna. Personalen utvärderar regelbundet verksamheten tillsammans med eleverna i klassråd, elevråd och vardagliga kontakter och vårdnadshavare i olika kontexter.

“Planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” är framtagen för läsåret 2024/2025. Planen finns tillgänglig på kommunens hemsida och presenteras för personal samt elever i början av varje läsår.

Ansvariga för planen

Rektor har det yttersta ansvaret för att “Planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” upprättas, efterlevs, utvärderas och revideras. Rektor ansvarar för att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning och att verksamheten är tillgänglig för elever med funktionsnedsättning.

All skolpersonal följer planen samt agerar i ord och handling, allas lika värde och arbetar för att utveckla elevens och sin egen förmåga att samspela med sin omgivning.

Trygghetsteamet arbetar med analyser av relevant kartläggningsmaterial och sammanställer det i kommande års plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Årets

plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling har blivit uppdaterad av trygghetsteamet på Hagaskolan.

Hagaskolans vision

Hagaskolan är en skola för alla där vi strävar efter att trygghet och studiero ska råda.

Hagaskolan är en skola där vi strävar efter att ge våra elever en pedagogisk lärmiljö som väcker nyfikenhet och stimulans för eleven att använda hela sin förmåga.

Hagaskolan är en skola som arbetar aktivt för att alla elever och all personal inom verksamheten ska sträva efter en trygg arbetsmiljö som präglas av ömsesidig respekt för varandras behov och olikheter. Följande plan för likabehandling bygger således på detta gemensamma arbete och utgår ifrån Skolverkets riktlinjer om vad en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling bör innehålla.

Centrala begrepp

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är centrala begrepp i diskrimineringslagen och i skollagen som vi valt att definiera på följande sätt:

Diskriminering

Diskriminering i en skolkontext kan förenklat beskrivas när en elev missgynnas eller kränks (av en vuxen) genom att bli sämre behandlad än någon annan och att det går att kopplas till någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Här är några exempel på hur diskriminering kan ta sig uttryck i skolan:

- En elev får ett sämre betyg och det har samband med elevens etniska tillhörighet.
- Skolan tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen.

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att eleven bär huvudduk.
- En elev med dyslexi nekas stöd i undervisningen.

Trakasserier

Trakasserier uttrycks i form av ett oönskat uppträdande som kränker någons värdighet med koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning.

Här är några exempel på vad som kan vara trakasserier:

- Någon säger ”hora” till en tjej.
- Någon säger ”bisexuella är veliga och borde bara bestämma sig”.
- Någon säger ”ditt cp-barn”.
- En lärare motsätter sig att en elev bär en huvudduk.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier uttrycks i form av ett oönskat uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar och kan vara något både en elev eller personal utsätter någon för.

Här är några exempel på hur sexuella trakasserier kan ta sig uttryck i skolan:

- Efter idrottslektionen tar några elever en bild på någon i duschen. Bilden har sedan spridits mellan klasserna på skolan.
- Någon tar tag i en elevs bh-band och klämmer denne på rumpan när eleven sträcker sig efter sina böcker i skåpet.
- Någon skickar en ”dickpic” till någon utan att hen har bitt om det.
- Någon har startat ett konto på sociala medier där en rangordning på de ”sexigaste” tjejerna i klassen sprids.
- En elev har överansträngt en muskel i nacken. Hennes mentor, som gått en massagekurs, börjar massera elevens muskel *utan att fråga först*.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är beteenden som kränker en annan människas värde, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Till exempel kan det handla om att en elev får elaka kommentarer för att eleven är överviktig, är kort eller har ”fel” kläder. Det kan även handla om till exempel knuffar, slag och utfrysning. Förenklat kan man säga att en kränkning är när en person säger eller gör något mot någon annan så att denne känner sig sårad, ledsen och mindre värd.

Här är några exempel på vad som kan vara kränkande behandling i skolan:

- Nedvärderande kommentarer om någons kroppsform, musikstil, klädstil, familjesituation eller liknande.
- Någon tvingar någon till att göra något nedvärderande.
- Någon blir utsatt fysiskt på ett nedvärderande sätt.
- Någon utsätts för nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar.

Underlag och kartläggningsmaterial inför 2024/2025:s valda fokusområden

I utformandet av Hagaskolans kommande läsårs ”Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” för läsåret 24/25 har nedanstående underlag beaktats och analyserats där elevs-, vårdnadshavares- och personals perspektiv även inkluderats. Detta har gett möjligheten att uppmärksamma utmaningar och framgångsfaktorer under föregående år som blivit en viktig del i valet av de fokusområden Hagaskolan valt att rikta insatser mot med syftet att förebygga och förhindra framtida kränkningar.

Underlag för analys

- Resultatet av trygghetsenkäten som besvarades av eleverna under HT 23 har sammanställts, analyserats och presenterats av elevhälsan hos lärare och elever i olika forum.
- Resultat och analys presenterades på APT av skolkurator där skolpersonal fick möjlighet att diskutera och föra dialog kring resultatet (se underlag [här](#)).
- Resultatet av enkäten har presenterats i elevrådet som vid senare tillfälle diskuterade resultatet i klassen och där elevrådsrepresentanter delgav klassens reflektioner och synpunkter till elevhälsan (se underlag [här](#)).
- Resultatet av materialet “trygga vuxna” (se underlag [här](#)).
- Statistik av inkomna kränkingsanmälningar från föregående läsår har använts och analyserats för att uppmärksamma mönster eller trender för att uppmärksamma riskområden där förebyggande och främjande insatser kan behöva prioriteras.
- Vardagliga observationer och synpunkter från elever, vårdnadshavare och skolpersonal som uppmärksammats och framförts till skolledning och elevhälsa.
- Utvärderingen av ”Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling 23/24” gjord av trygghetsteamet.
- Resultat och analys av klasskonferenser utförda av skolkurator på 4-6 och skolsköterska på 7-9 med respektive klass mentorer.
- Resultat och analys av individuella elevuppföljningar utförda av specialpedagoger tillsammans med respektives klass mentorer.
- Fortlöpande samtal kring elevernas trivsel och arbetsmiljö på mentorstid, elevråd och matråd.
- Rastvakt och övrig personals observationer på raster och ute i korridorer.
- Hälsosamtal genomförda av skolsköterskan med samtliga elever i årskurs fyra, sex och åtta, där bland annat trivsel och hälsa diskuteras och återkopplas till elevhälsan.
- Möten med elever och vårdnadshavare i bland annat utvecklingssamtal och övriga möten.

Elevernas delaktighet

- Under hösten genomförs vår trygghetsenkät där eleverna har svarat individuellt på frågor kring trivsel och trygghet. Resultatet som analyseras och utvärderas skapar en bra grund för kommande läsårs “Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling”.
- Eleverna har även fått besvara kartläggningmaterialet “Trygga vuxna” som syftar till att uppmärksamma elevernas relation till vuxna i skolan.
- Elevrådets arbete riktar sig mot att skapa gemenskap och trivsel för alla elever, men de ska även framföra sin klass synpunkter och tankar kring skolans utveckling.
- Det pågår fortlöpande samtal och diskussioner på mentorstid samt övrig tid mellan elever och personal.
- Möjligheten finns alltid för elever att prata med personal på skolan om man vill framföra något.

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavare får möjlighet till delaktighet genom föräldramöten, utvecklingssamtal (sker en gång/termin), hälsosamtal samt i alla övriga kontakter med skolan. Detta blir ett tillfälle där vårdnadshavare och elev kan ge skolan en bild av hur eleven upplever relationer och trivsel i skolan. Vårdnadshavare och elevers synpunkter och upplevelser är viktigt i arbetet för att skapa gynnsamma förutsättningar för elevens lärande samt trivsel.
- Föräldrarna har kunnat ta del av “Planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” på kommunens hemsida och har haft möjlighet att lämna sina synpunkter.

Personalens delaktighet

- Utifrån den Trygghetsenkät som genomförts under hösten sker en uppföljning med personal där analys och resultat presenteras och följs upp av diskussion där personalens reflektioner och synpunkter tas tillvara.
- Personalen har fortlöpande samtal och diskussioner med eleverna på ex mentorstid.
- Trygghetsteamet arbetar med analyser av enkäter, sammanställer och presenterar resultatet för personal.
- Personalen har haft möjlighet att samtala om sin klass på gruppnivå i samband med klasskonferenser utförda av elevhälsan.
- På APT, A-lag samt KUV-dagar finns utrymme för diskussioner där personal kan komma med tankar och synpunkter.
- I elevhälsan finns regelbundna diskussioner kring arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Fokusområden 2024/2025

Efter analys av kartläggningmaterialet framkommer nedanstående arbetsområden Hagaskolan behöver arbeta med under läsåret 2024/2025 ur ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv med syftet att förhindra kränkningar;

Fokusområde	Underlag utifrån kartläggning	Planerade åtgärder
1. Trygghet och studiero		
Skojbråk	Vardagliga observationer, kränkingsanmälningar, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	“Machofabriken” åk 8 “En vecka fri från våld” 4-9 “Bråka smartare” 4-6 Uppstartsveckan Personal Hälsodag 4-9 rePULSE
Språkbruk	Vardagliga observationer, kränkingsanmälningar, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	Machofabriken åk 8 Uppstartsveckan Personal “Komma ut” Åk ? rePULSE
Meningsfulla rastaktiviteter	Vardagliga observationer, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	Pep-vecka åk 4-9 Hälsodag 4-9 Föreläsning mot lärare (Gustav Sund) Mobilfri skola 7-9 UMO-caféhäng 7-9
Klassrumsklimat	Vardagliga observationer, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser, kränkingsanmälningar	“Machofabriken” åk 7 “Det syns inte” 7-9 “Bråka smartare” 4-6 Hälsodag 4-9 rePULSE Mobilfri skola 7-9
2. Normer och värderingar		
Sexuell läggning	Vardagliga observationer, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	Machofabriken åk 8 UMO-besök/caféhäng Intranät för elever (4-9)
Könsidentitet	Vardagliga observationer, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	Machofabriken åk 8 UMO-besök/caféhäng
Etnicitet	Vardagliga observationer, hälsosamtal, enkäter, klasskonferenser	Machofabriken åk 8
3. Trivsel och mående		
Goda relationer		Uppstartsveckan Personal
Att ta hand om sig själv		“Det syns inte” 7-9

Fokusområde	Underlag utifrån kartläggning	Planerade åtgärder
		"Hälsa på skolan" 4-6 "Nätsmart" 4-6 Hälsodag Caféet 4-9 Intranät för elevhälsa (4-9)

Aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier läsåret 2024/2025.

I diskrimineringslagen (DL 2008:567) anges att varje utbildningsinstans genom aktiva åtgärder skall bedriva ett främjande och förebyggande arbete mot diskriminering. Arbetet med aktiva åtgärder definieras i 3 kap. 1 § DL. ”Ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.”

I arbetet med aktiva åtgärder på Hagaskolan och anpassad grundskola ingår att

- Undersöka om det finns risker för diskriminering
- Analysera dess orsaker
- Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
- Följa upp och utvärdera arbetet.

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande och så snart som det är möjligt.

Enligt skollagen (6 kap. § 10) är alla som arbetar i skola och förskola, som får kännedom om att en elev eller ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla saken till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att utreda omständigheterna kring kränkningarna och när det behövs vidta rimliga åtgärder för att förhindra kränkningar i framtiden. Huvudman kan delegera utredningsansvaret till den som är ansvarig för verksamheten, exempelvis rektorn. Rektorn har i sin tur rätt att delegera denna uppgift vidare till någon annan, men äger fortfarande ansvaret att utredningen blir gjord.

Det krävs inga bevis om att en kränkning ska ha ägt rum för att utredningsskyldigheten ska gälla. Likaså gäller skyldigheten att utreda oavsett om det fanns en avsikt att kränka eller inte, det är detta som utredningen bland annat ska visa.

Om en elev skulle utsättas för någon form av kränkning hanteras det enligt Hagaskolans riktlinjer vid utredning av kränkande behandling.

Bilaga 1

Vilka är diskrimineringsgrunderna?

Det som av många uppfattas som diskriminering i vardagligt tal är inte alltid diskriminering i lagens mening. I skolans värld kan det vara viktigt att känna till skillnaden då vi måste förhålla oss till diskrimineringslagen ([2008:567](#)) och dess kriterier för vad en kränkning är:

1. Det måste vara en person som blivit missgynnad eller kränkt
2. Det ska finnas ett samband med en av de *sju diskrimineringsgrunderna* (sexuella trakasserier kräver dock inte detta samband).
3. Det måste handla om en av de former av diskriminering som beskrivs i lagen, och
4. Det måste ha skett inom ett av de samhällsområden där lagen gäller (exempelvis skola).

De sju diskrimineringsgrunderna är:

1. Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier kan vara att man som tjej inte antas klara av en praktik på en mansdominerad arbetsplats, eller att man som kille retas för att man är enda killen på en flickdominerad aktivitet.

2. Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning då transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

3. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska

tillhörigheter.

4. Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism, islam eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

5. Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

6. Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell eller transsexuell läggning.

7. Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Vart går gränsen för en kränkning och vem bestämmer vart gränsen går?

Ibland är det uppenbart att en handling är kränkande, men om du som yrkesverksam inte upplever det som en uppenbar kränkning så är det eleven själv som avgör vad som är en kränkning eller oönskat beteende.

- Behandla det som kränkning om eleven anser sig kränkt.
- Ibland bör personalen anmäla även om inte barnet uttrycker att det blivit kränkt – exempelvis vid funktionsnedsättning eller om det anses vara en uppenbar kränkning.

Avsiktens betydelse!

- Om det är uppenbart att en handling är kränkande:
 - Exempel: spotta någon i ansiktet, då har avsikten ingen betydelse.
 - *Undantag* – om det kränkande barnet är för litet för att förstå. Till exempel en förskoleelev som biter någon annan elev i matsalen.
- Om det *inte* är uppenbart att det är en kränkning:
 - Det kränkta barnet avgör
 - Behandla det som en kränkning om barnet känner sig kränkt

En “gråzonssituation” som kan vara bra att exemplifiera är att om en elev skulle uttrycka homofobiska värderingar eller attityder utan att vara riktad mot någon anses detta *inte* vara en kränkning. Skulle en elev däremot uttrycka homofobiska värderingar eller attityder gentemot en annan elev så anses detta som en kränkning då den är riktad mot en specifik person som får till sig informationen. Lite förenklat behöver det därav finnas en direkt mottagare som upplever sig kränkt för att det ska vara en kränkning. Men även om det första nämnda exemplet inte anses ligga till grund för en regelrätt kränkning är det fortfarande något skolan skolan bör ta itu med utifrån andra omständigheter för att förhindra framtida kränkningar.

Referenser och matnyttiga länkar

- [Skolverket - Kränkande behandling, mobbning och diskriminering](#)
- [Skolverket - Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling](#)
- [Draftit - Vad räknas som kränkande behandling?](#)
- [Insyn Sverige - Kränkande behandling](#)
- [Skolverket - Åtgärder mot kränkande behandling](#)
- [Skolinspektionen - En skola fri från mobbning och kränkningar](#)
- [DO - Diskriminering inom utbildningsområdet](#)
- [DO - Trakasserier och sexuella trakasserier](#)
- [DO - Trakasserier och sexuella trakasserier i skolan](#)

[Friends - Kränkande behandling, trakasserier och diskriminering](#)

